

פרשיית השבוע

הגזין להגות והסברה יהודית

יתרו

תשפ"ג

גיליון מס'

625

על השולחן

הרב אברהם ישדאל פרידמן

היומיומיים האפרוריים. בהם אנחנו נפגשים עם סוגיות ארציות כמו: "לא תגנוב". "לא תחמוד" ועוד סוגיות של יצר הרע.

כדי שנחזיק מעמד גם בימים אשר אין בהם חפץ, בימי השנאה'.

3.

יתרו "שמע ובא". המאורעות המשמעותיים בתולדות האומה היהודית חוללו רעידת-אדמה בליבו, והוא החליט שהוא רוצה להיות שייך לעם ה'. הוא עומד נרעש מול הניסים המפעימים ומבקש לתרגם זאת למעשים, וכך מחולל שינוי דרמטי בחייו.

אבל התלהבות לוחטת יכולה להתפוגג ברבות הימים ואז האדם עלול לחוש חלל שאתו לא יוכל למלא אבור שהחיים שלנו יושתתו רק על קולות וברקים.

ולכן, כאן מגיע חתנו משה רבינו ומבקש לפרק את ה"שמע ובא" לגורמים. לא די לא בכך שיתרו יודע על הכל - הוא רוצה שגם יקיים "והשבות על לבבך". שהלב שלו יימשך לתורה. שירגיש כימייה נפשית עם כל הדבר הגדול הזה. הוא מספר לו בפרוטרוט את כל הסיפור הארוך. מאיר לו את הדרך וקושר את הלב שלו באהבה קרבת התורה.

כדי שה"שמע ובא" לא יתקשר רק עם הניסים הגדולים, ויחזיק אפוא מעמד לשנים ארוכות.

"שמע ובא" ולשוב הביתה למורשת של סבא שלו שהיה רב בעיירה ולעבור מתל-אביב לבני ברק.

אבל כאן נדרשת - כידוע - זהירות מירבית.

יחד עם הרגעים הגדולים, זה שעושה כרגע את צעדיו הראשונים בעולם היהדות עלול למצוא עצמו גם ברגעים של "בירא עמיקתא". רגעים אפרוריים שאין בהם 'אורות' גדולים. ואז מתחילים רגעי התהייה.

חכמי הנפש הרבנים כבר עמדו על הצורך לתת לנפש להיות "בשלה", בייחוד בצעדים הראשונים, הרגישים כל-כך. לפרק את ה"בום" לגורמים ולתת ללב לעכל - אט אט - את הבשורה הגדולה. לעשות הכל בצעדים מדודים ואיטיים, טיפין-טיפין, בדרך שתיישב את השינוי החד והדרמטי כל-כך על הלב היהודי. צעדים פזיזים מידי - מסוכנים.

2.

זה הרי בדיוק גם מה שקורה למעשה בהמשך - לעם ישראל בומן של מתן תורה בהר סיני.

המעמד ללא ספק מרטיט. ההר כולו עשן. קולות וברקים. ומראות אלוקים. אבל לא תמיד החיים שלנו מלאים כאלו מראות של הוד. לפעמים אנחנו לא שומעים קולות וברקים והחיים חורפיים שכאלו.

לכן, לצד הרגש מעוצמת המראות והקולות, צריך גם להכיל את הדברים בצורה פשטנית ופנימית יותר, כדי שהרגשות יתורגמו גם לחיים

מתל אביב

לנוי-נרק

זה שעושה כרגע את צעדי

הראשונים בעולם היהדות עלול למצוא

עצמו גם ברגעים אפרוריים שאין בהם

אורות גדולים

1.

ויספר משה לחותנו את כל התלאה - למשון ליבו לקרבו לתורה (שמות יח, ח וברש"י שם)

וכל זה למה? הלא כבר ידע גם ידע יתרו את כל סיפורי קריעת ים-סוף ומלחמת עמלק, שחוללו תהודה רבה בעולם? הלא בשל זה הגיע לכאן! ומה צורך יש לספר לו הכל מחדש?

נתבונן נא יחד ונגלה את האור - כי טוב הוא. הלא לכל בעל-תשובה טרי יש את ה"בום" שלו. את הרגע של ה"מפץ הגדול" שגרם לו לקיים

ואלה המשפטים משפט לחיים

"העבר אין והעתיד אין, וההווה כהרף-עין - דאגה מניין?" (רבי אברהם אבן-עזרא)

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

הרגע המכונן בחייכם

הניסיון היה מאוד קשה בעבורו, גם הוא השתוקק לרגע להוריד את ניסוי הראש,

אך לבסוף התגבר

הרה"ג רבי אליאב מילר שליט"א

יו"ר ארגון 'לב שומע'

סיפור לי מרביץ תורה מאחת הישיבות הגדולות והחשובות שבירושלים עיה"ק את סיפור משפחתו:

אביו עלה לארץ כבחור דתי והועבר לקיבוצים של השומר הצעיר, ועם כל זה המשיך ושמר על דתו.

באותם שנים של קום המדינה זו הייתה בושה גדולה להיות דתי, במיוחד בצבא.

כאשר התגייס כבחור צעיר לצבא, עבר קורס קצינים. במסדר הכומתות, כשהאלוף הממונה עליהם הורה בפקודה: 'כל מי שאינו דתי-שיריד את הכומתה', כולם הורידו, חוץ ממנו.

הניסיון היה מאוד קשה בעבורו, גם הוא השתוקק לרגע להוריד את ניסוי הראש, אך התגבר.

למפרע, הוא גילה שדווקא זה היה עבורו רגע מכונן לחיים שעיצב את תפיסתו וזהותו, גם בעיני הסביבה, אך בעיקר בעיני עצמו.

מאז הכיפה רק הלכה וגדלה ואף נצבעה בהמשך בגוון השחור.

בשנים הללו הוא כבר היה מורה בחינוך הממלכתי כשבאחד הימים הציעו לו במשרד החינוך להתמנות לתפקיד משמעותי כמפקח, שדרוג שבשפה הישיבתית שלנו מקביל לדומה אולי מלהיות משיב ביישיבה ל'ראש הישיבה' וכמובן גלום גם משכורת הולמת בהתאם.

הוא הוזמן לראיון-העבודה, ונאמר לו שבמסגרת תפקידו, ייאלץ להחליף את הכיפה שלראשו למשהו 'יותר קטן וידידותי' ואף לגוון 'בהיר יותר'...

גם הפעם, נוכח הניסיון שניצב בפניו, הוא ענה להם בנחרצות: 'זה מי שאני וכך אני נשאר' והפסיד את המשרה.

האם בזה הסתיים לכאורה הסיפור?

נציין, כי לצד הסיפור, אפשר לגלות שהבנים שלו יצאו תלמידי חכמים בסדר גודל והינם בעלי משפחות בני תורה גדולות איכותיות ומלאות ברכת השם ונחת, כך שכל אחד יחליט היכן הוא

תלמודא

חושג תלמודי אחד

נזיר מדבילה!?

בשבוע שעבר עמדנו על דברי המשנה בתחילת מסכת נזיר ולפיה המקבל על עצמו נזירות חלקית - רק מחרצנים וכדומה, כל 'דקדוקי נזירות עליו' (ג, ב). הגמרא מסבירה שהמשנה לא הולכת כדעת ר"ש הסבור שאין נזירות חלקית אלא מלאה. אולם ריהטת המשנה מלמדת כי הנזירות כן חלה בהיות ואיננה מוגדרת כ'נזירות חלקית' משום שבאמירת 'הריני נזיר' כבר חלה הנזירות לחלוטין, וההסתייגות הצמודה לא מפריעה כלל.

וסייעתא לכך דאמירת 'הריני נזיר' בעצמותה מקבעת הגדרתו וחלותו של הנזיר, יש להביא מגמרא ערוכה בביצה (כ, א) שם למדנו כי אמר הריני נזיר ואגלה ממונות מעשר שני - נזיר ואינו מגלח. ולכאורה הלא הדגיש מפורשות דמקבל ע"ע הנזירות ע"ד שיגלח ממונות מע"ש והאיך נקזו דיבורו מפורש זה. וממה-נפשך אם לא יוכל לחול בשלמותו שלא יחול כלל, וכיצד נאמר שנחלק את דיבורו שלו.

ורואים אנו שתורת הנזירות נקבעת באמירת 'הריני נזיר' גרידא וכל תוספת, כבר איננה כרוכה בחלות הנזירות עצמה אלא תוספת היא לה, ומה שמחיל תורת הנזירות זו רק האמירה של 'הריני נזיר', וכאשר האמירה הנוספת לא תוכל לחול, עודנו בניזירותו הוא שחל החל.

ויבואר עוד לאור מה שאנו מגדירים את ה'נזירות' כ'הקדש לשמיים', (ראה בגמרא ד, ב במעשה הנודע בשמעון הצדיק כמעין שאמר לאיש 'ואגלחך לשמיים' ונישקו על ראשו) ששוב ההקדש היה במילים 'הריני נזיר', אולם אי הווה סתם הסתייגויות ונדיר איסור מדוע לא יוכל הוא לחוות דעתו עד כמה יחוש הוא לקיימם ולמתחם, ומשמע שמדובר בהקדשה לשמיים וכבר אינה תלויה בו.

ולכאורה יש להביא ממקור נוסף שנדון נדון זהה: במשנה ט, א נחלקו בית שמאי ובית הלל באשר לאדם שאומר הריני נזיר מדבילה וגרונות שבפשות יש כאן סתירה מהותית - שכן 'נזירות' איננה כוללת אלא איסור משתיית יין וכדומה, אך לא איסור מדבילה. ובוה ב"ש סבורים כי באמירת 'הריני נזיר', לאלתר נעשה נזיר, והאמירה בהמשך לא מועלה ולא מורידה מאומה. ואולם בית-הלל סבורים שאנו מתייחסים לאמירתו המלאה ובהיות ולא ייתכן לפרשה כפשוטה, הנזירות לא חלה כלל.

ורואים אנו שוב, על כל פנים בדעת בית שמאי, כי אמירת 'הריני נזיר' לבדה מחילה נזירות על האדם, והאמירה בהמשך איננה קשורה לגוף הנזירות ואיננה משפיעה עליו. אם כי כאשר נקשר בין הסוגיות נצטרך לדון האם בית שמאי של הגמרא בדף ט, א בהחלט יסברו כריהטת המשנה לעיל ג, ב בסוגיית המקבל על-עצמו נזירות מחרצנים בלבד, וזאת משום אותו בסיס הגדרתי. ועיין.

סוף הסיפור.

למעשה, לכל משפחה יש את 'הסיפור שלה', על איזה סב או אב שמסר את נפשו בעניין מסוים והקפיד בו על קצו של יוד. פעמים שהסיפור אפילו לא ידוע מכיוון שבנוסף לכל, הסב אף ענותן היה.

בימינו, הניסיונות הם פעמים רבות בהסתר ובקושי רב ומורכבים לפעמים יותר ולכל אחד מאיתנו ישנם או שיהיו לא מעט רגעים כאלו בחיים.

אך עלינו לדעת שדווקא הרגעים אלו הם המכוננים לחיים, ולמעשה קובעים את עיצוב עתידנו.

יש בזה הסבר שונה למאמרם ז"ל 'מעשה אבות סימן לבנים', העשייה של האבות בעמידה בניסיון היא סימן ורמז לאילו ילדים יהיו לאותם אבות. כשהאב עמד בניסיונות ילדיו ונכדיו יגדלו בהתאם...

כשיעקב מברך את יוסף הוא אומר: 'האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו' מהי ההליכה שהלכו אבותיו? התהלך לפני והיה תמים מצטווה אברהם, הכיצד הולכים לפני השם?

'שויתי ה' לנגדי תמיד', הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר

הולכים לפני האלוקים. (שו"ע א.א.) כיצד הולכים הצדיקים לפני השם?

ברמה הפרקטית הכוונה שבכל רגע נתון בחיים אני יודע שהקב"ה נמצא כאן איתי ומנהל את הדברים ואם משהו לא הולך לי כמו שצריך אני יודע שזה מאת השם, וכשמצליח אני גם יודע שזה מאת השם. זהו בעצם ברומטר למדידה כמה אני צדיק ויר"ש, שהרי ככל שאדם חי יותר בכל רגע 'שהכל מאת השם' כך הוא יכול לדעת שהוא יותר צדיק וכדברי הגר"א (שם) וזהו כל מעלת הצדיקים.

לכל אדם יש רגעים בחיים שהם המגדירים אותו, את עתידו ועתיד ילדיו. כל שאר הרגעים הם הכנה לאותו רגע מכונן שיקבע את עתידו. ככל שאדם מתרגל להכניס את הקב"ה לחייו כך הוא יעמוד בניסיון באותו רגע מכונן, שלפעמים רק אחרי שנים יידע להצביע על הרגע הזה כאותו רגע שגרם לו להגיע להיכן שהגיע.

אפשר לומר שבדברי יעקב ליוסף לקראת גלות מצרים ישנה לא רק ברכה אלא גם הסבר והוראה לעתיד, מה הציל את יוסף ומה יציל את הדורות הבאים: 'האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו'. וגם אני 'האלהים הרעה אתי מעודי עד היום הזה וגו' זה שאבותיי וגם אני ידענו תמיד ובכל מקום שהקב"ה מנהיג את הכל. זה מה שהציל אותך יוסף במצרים, שראית דמות דיוקני לפניך, שתמיד חייתי עם שיוויי השם לנגד עיניך. זה גם מה שישמור אתכם בעתיד 'המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים וגו'.

כשבחור יודע שבמעשיו היום הוא קובע את עתיד ילדיו ויכולת הצלחתם, האחריות משמעותית יותר ומחייבת יותר.

(מתוך גיליון ט"ו בשבט שע"י 'לב שומע')

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

הרגישה הרבנית ממש השגחה פרטית שד' גלגל שתשיג סכום זה במדויק כדי שלא יופרע שלום-הבית באותה משפחה.

***

הרבנית סיפרה כי פעם בערב חג היה רצונה לתת מאתיים שקל לצדקה לאשה נצרכת שנקשה בדלתה, והנה לאחר-מכן במשך היום מצאה בכיס בדיוק מאתיים שקל.

היה זה בערב יו"ט שביעי של פסח והרבנית אמרה לעצמה: "זה משמים, כדי שאני אוכל לתת לה".

אלא שהיא לא ידעה היכן היא גרה וטרחה לברר. והנה לפתע-פתאום הופיע חתנה של הרבנית, ממש ללא סיבה מיוחדת.

הרבנית סיפרה לו את דבר המעשה, והוא אמר שהוא יודע היכן היא גרה, מכיוון שבנה - תלמידו. מיד שלח את ילדו-נכדה להביא לה את הכסף מאת הרבנית.

הרבנית מאוד שמחה והרגישה בכך השגחה פרטית מיוחדת שכן חתנה הנ"ל כלל לא היה אמור לבוא אליה.

(מתוך מגזין 'במה', גיליון 224).

יתכן שאשה זו היא אשתו, וזה סיבת הפחד שתקף אותה בליל אמש.

"קחי ארבע מאות דולר ותעשי עימם צדקה"

צרו סיפורי השגחה פרטית מופלאים בנית הגדול ברחוב רשום

השמיעוני פעם מרבינו הגראי"ל שטיינמן וצוק"ל, שמפני שהרבנית קניבסקי ע"ה כל כך רוצה לעזור לשני - הקב"ה מסבב בכל-מיני דרכים שתוכל לעודד ולשמח אנשים.

הרבנית קניבסקי ע"ה סיפרה שפעם במוצאי שבת באו אליה הורים בבכיות נוראות ולא היה שייך להרגיעם. היא שאלה אותם מה ארע ועל מה ייהום הסער, והם סיפרו שהם עומדים לפני חתונת ביתם וכבר מוכנות ההזמנות, ולפתע התקשר אליהם בחור מהישיבה שבו לומד הבחור ואמר עליו דברים מאד גרועים, ועכשיו הם לא יודעים את נפשם מרוב צער וחשים אובדי-עצות.

תוך-כדי שהרבנית מנסה להשיב את נפשם, נכנס לפתע אחיין של הרבנית שהיה בבית בשבת ונזכר פתאום ששכח משהו וחזר שוב.

מיד כשראתה אותו הרבנית - פנתה אליו ספונטנית: "אתה הרי לומד בישיבה של החתן. מה אתה אומר עליו?"

"הוא חבר חדר שלי", השיב הבחור, "והוא בחור נפלא, תהיו רגועים, אתם יכולים לסמוך עליי. פשוט אותו בחור מקנא בו ולכן אמר דברים כאלו. ב"ה, נרגעו ההורים ושמחו מאוד.

***

שמעתי מהרבנית שהיה פעם זוג שהצליחה להשכין ביניהם שלום בית, ולאחר כמה ימים האשה נצרכה לארבע מאות דולר לעניין מסוים, שאם לא תשיגנו זה יגרום שוב לבעיות בשלום הבית.

אמרה לה הרבנית קניבסקי ע"ה: "תבואי עוד כמה ימים, ונראה".

למחרת הופיעה אישה אחרת ואמרה לה: "קחי ארבע מאות דולר ותעשי עם זה צדקה למה שאת מעוניינת".

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את

הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל

לכתובת: abyisrael@gmail.com

להדליק את נר האמונה בבית:

מאיך טרדות ודאגות?
הספר הזה יחזיר לכם ב"ה
את הרוגע והשלווה לחיים

על הניסים ועל הנפלאות:

בדור רווי ניסיונות וקשיים, טרדות ודאגות, הספר החדש

"בוודאי גם שם"

מסך אמונה מעצים עם 70 סיפורי השגחה אישיים

ומפתיעים מציקלונו של סופר הנשמה הנועד

הרב אברהם ישראל פרידמן

הוא פשוט ספר חובה בכל בית

כדי לחיות חיים שלווים ורגועים יותר.

רב
מכר!

לפרטים על נקודות-המכירה ברחבי הארץ ולרכישה - המו"ל: מכון "בלבבי":
פלא': 0504116867 דוא"ל: abyisrael@gmail.com

לא ניתן להשיג בחנויות הספרים כלל

דדייו ניתן לרכוש את הסדרה החינוכית המבוססת 'דרכו' וכו את הספר 'פרשת דרכים' בליווי אירוסים. בהוצאת המכון

רבי זלמן והשמיכה

רבי זלמן ורבי קלונימוס נפגשו בנית-הדין בשל
דין ליל בחדר-הקפה << סערה בשמיכה

מ. ברקוביץ'

זקנו של רבי זלמן היה בעיירה לשם-דבר ככזה שיורד על-פי
מידותיו. 'נשוא-הפנים של העיירה' - כינוהו הכל.

עד שביום מן-הימים תבע ר' זלמן נשוא-הפנים את חברו
לדין תורה. הרקע היה שיח מרתק שהיה בינו לבין חברו, ר'
קלונימוס, בשעת ליל טרם לכן.

במהלך שיח ערני בחדר-הקפה שבשיפולי בית-המדרש
תהה ר' קלונימוס בפני ר' זלמן: "תגיד, היכן אתה מניח את
זקנך הארוך כשאתה מתכוון לנום את שנתך - מתחת
לשמיכה או מעליה?".

ר' זלמן לא ידע מה להשיב אבל כל הלילה - כך סיפר בבית-
הדין - לא הצליח להירדם, משום שניסה להכניס את הזקן
בתוך השמיכה, אך לא היה הדבר נח לו; וגם כשהניח את
זקנו מחוץ לשמיכה לא עלתה בידו. וכך במשך הלילה
הנושא הטריד את מנוחתו עד שלא הצליח לתת תנומה
לעפעפיו... הקנטה זו, מתברר, עלתה לו לר' זלמן ביוקר רב,
ועל כך תבע הוא בבית-הדין את ידידו (לשעבר?) ר'
קלונימוס על הרעה שעולל לו.

<<<

מה למדנו, אפוא, ממעשה עיירתי זה? (שייתכן שכלל לא בא לעולם).

יהיו שילמדו מכך כוחה של מילה, והיו גם שילמדו מכך מסר לחיים בתחום ה'יוסיף דעת' - יוסיף מכאוב'. לעיתים אנחנו בונים תילי-תילים של טרודות סביב
סיטואציות שעדיין לא נולדו.

כשהילד עושה 'חלאקה' האבא כבר עלול לדמיין באיזה אולם הוא יחתן אותו, והאם הכסף שיתן או יעזור לו להון עצמי' במקרה שדירת 3 חדרים בצפון תעלה
או שלוש מיליון ₪. לעיתים אנחנו מכניסים עצמנו לטרודות שאין בינם לבין המציאות הנוכחית - דבר.

וכמו ר' זלמן מיודענו אנחנו שוקעים בהרהורים סביב השאלה האם הזקן ייכנס בתוך השמיכה או מחוצה לה, זאת בשעה שאילו לא היו מעוררים בפנינו את
הדילמה סביר להניח שלא הייתה מעסיקה אותנו מעולם ועד עולם, עד זיבולא בתרייתא ממש.

סיכומו של דבר: אל תהיו ר' קלונימוס ואל תהיו ר' זלמן.